

Quest

LETEM VODNÍM SVĚTEM

Questing čili **hledačka** je zábavná hra, při které postupujete od hádanky k hádance, od šifry k šifře a když všechny hádanky a šifry správně vyluštíte, čeká vás v cíli malá odměna.

Obtížnost hledačky: orientace i terén snadný, trasa vede po asfaltové cestě přístupné i kočárkům, vozíkům, cyklistům

Délka hledačky: 5,2 km, na klidné projití je třeba asi 2,5 hod

Kdy je vhodné hledačku procházet: přístupné celoročně

Vybavení na cestu: papír, tužka, může se hodit dalekohled

Začátek i konec hledačky: Muzeum T.G.M. Rakovník, Náměstí Obětovaných 1, 269 01 Rakovník
N 50°6.21277', E 13°44.03928'

<http://www.muzeumtgm.cz/>

otevírací doba Muzeum T.G.M. Rakovník: celoročně po: zavřeno, út - ne 9:00 - 17:00 hodin

O hledačku se stará: Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Rakovník, příspěvková organizace
<https://www.zsrako.cz/>

Pozorně sledujte text a dívejte se kolem sebe. Hledané slovo dopište na řádky, písmeno s číslem patří na příslušné místo do tajenky. Když odpověď na hádanku nevíte hned, nezaufejte, možná ji najdete během další cesty nebo vám napoví text hledačky, který dál následuje. Po vyluštění tajenky na vás čeká poklad.

Naši předkové zakládali svá sídla poblíž řek a potoků – moc dobře si totiž uvědomovali, že voda je základem života – kromě toho, že ji všichni potřebujeme pít, hraje významnou roli ve všech oblastech lidské činnosti. Ani já se bez čisté vody neobejdu a budu teď Vaším průvodcem vodním světem. A kdo že jsem? To zjistíte, když vyluštíte tajenku.

Vyjděte před bránu muzea, vyrážíme na cestu.

1.

OTOČTE SE ZÁDY K PRAŽSKÉ BRÁNĚ

POKRAČUJTE KRÁTCE ROVNĚ.

PAK HNED VLEVO ODBOČTE,

PARKEM K SILNICI DOJDETE.

OPATRNĚ PŘES PŘECHOD

A KAŠTANOVOU ALEJÍ

POCHODEM VCHOD

AŽ K TĚ ŠKOLE NAŠÍ.

TAM NA LAVIČCE POSEĎTE

A MAPU SI PROHLÉDNĚTE.

PO LEVÉM BŘEHU POTOKA SE DEJTE,

POZORNĚ SE ROZHlíŽEJTE

A JMÉNO FIRMY _ _ _ _ _ HLEDEJTE.

11

STÁLE ROVNĚ JDĚTE.

Je to společnost, která se na Rakovnicku zabývá výrobou a distribucí pitné vody, vodovodní síť dlouhá 281 kilometrů s 8 úpravami vod a 32 vodojemy pitnou vodou zásobuje 22 000 obyvatel. Pitná voda je z 99,5% voda podzemní, největším zdrojem je soustava vrtů v jímacím území Rakovnického potoka.

2.

SUCHOU NOHOU POTOK PŘEJDETE,
NA DRUHÉM BŘEHU KÁMEN NAJDETE.
PRVNÍ Z KOVOVÝCH TABULEK SI PŘEČTĚTE
A VYBRANÁ PÍSMENA DO SLOUPCE DOPLŇTE:

–	3.	písmeno v	1.	slově
–	8.	písmeno ve	3.	slově
–	11.	písmeno v	1.	slově
–	2.	písmeno ve	14.	slově
–	5.	písmeno v	1.	slově
–	2.	písmeno v	9.	slově
19				
–	3.	písmeno v	5.	slově
18				
–	6.	písmeno ve	3.	slově
–	9.	písmeno ve	2.	slově
–	4.	písmeno v	1.	slově
13				
–	3.	písmeno v	1.	slově
–	10.	písmeno ve	2.	slově

Jsou nejhojnějšími evropskými vodními ptáky. Při hledání potravy potápějí jen přední polovinu těla – „panáčkují“. Potravu (vodní rostliny, drobní živočichové a hmyz) filtrují z vody pomocí lamel na okraji zobáku. Žijí v párech, které se tvoří již na podzim a vydrží až do jara. V tu dobu je samec nápadně zbarvený (svatební šat), po zbytek roku se barvou peří podobá samici. Na vejcích sedí pouze samice, mláďata se líhnou dokonale vyvinutá, krmí se sama, velmi dobře běhají, plavou a potápějí se.

3.

POKRAČUJTE PO MALÉ CESTIČCE
PODĚL BŘEHU AŽ K LAVIČCE.
POTOK JE PLNÝ ŽIVOTA
HNÍZDÍ TU KACHNA DIVOKÁ.
KROMĚ KACHNY KDO TU ŽIJE?

– – – – – $\frac{4}{4}$ – – – $\frac{8}{8}$ PŘEKVAPIVĚ!

POMŮŽEM VÁM, NAPOVÍME:
„LÉTAJÍCÍ DRAHOKAM“ HO NAZÝVÁME...

Velmi výrazně zářivě zbarvený pták s dlouhým zašpičatělým zobákem létá rychle nízko nad hladinou pomalu tekoucích vod. Pod vodou loví střemhlavým útokem drobné rybky, číhá na ně vsedě na větvi visící 1–2 m nad vodou. Při zasnubách dochází k tzv. zasnubnímu krmení: samec přináší samici potravu, uklání se a předává ji přímo samičce do zobáku. Společně pak vyhrabávají ve strmém břehu potoka nebo řeky asi 1m dlouhou hnízdní noru na konci s komůrkou. Mláďata se líhnou slepá a holá, rodiče je krmí.

ODPOČIŇTE SI, ZASTAVTE SE, PO OKOLÍ ROZHLÉDNĚTE SE: HNED ZA MOSTEM ZAČÍNÁ CHRÁNĚNÁ KŘIVOKLÁTSKÁ KRAJINA.

Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko byla vyhlášena v roce 1978, jejím středem vede kaňonovité údolí řeky Berounky. Uvnitř stávající CHKO, asi na polovině její rozlohy, byla vyhlášena Ptačí oblast Křivoklátsko. Předmětem ochrany jsou převážně druhy přirozených listnatých lesů se zastoupením starších stromů – žluna šedá, strakapoud prostřední, lejsek malý, lejsek bělokrký a včelojed lesní. Doplnuje je kulíšek nejmenší, který však preferuje spíše jehličnany, dále výr velký, obsazující převážně skalní výchozy, a ledňáček říční, hnízdící podél čistých vodních toků uvnitř oblasti.

4. KDYŽ SE ZHLUBOKA NADÝCHNETE PO ČICHU UŽ $\frac{\quad}{9}$ NAJDETE.

O čistotu odpadních vod se stará stejná společnost jako o vodu pitnou. Do 6 čistíren odpadních vod 110 kilometry kanalizační sítě každý den přiteče a je vyčištěno asi 7000m³ vody. Kanalizace je určena pro komunální a průmyslovou odpadní vodu, nepatří do ní:

Biologický odpad

- zbytky jídel, zeleniny a ovoce - patří do kontejneru na bioodpad nebo do kompostéru
- tuky a oleje - patří v pevně uzavřených nádobách do sběrného dvora

Chemikálie a další nebezpečné látky

- staré barvy, ředidla, lepidla, zbytky čisticích prostředků - patří do sběrného dvora

Hygienické potřeby - patří do kontejneru na směsný odpad

Léky - patří zpět do lékárny

5. PROJDĚTE KOLEM PAMÁTNÉHO STROMU JE TO VLASTNĚ ALEJ CELÁ! A HNED ODBOČTE DOLEVA. PŘEJDĚTE MOST A DOST, STÁT! PO PROUDU POTOKA SE PODÍVAT!

Rakovnický potok je druhým nejdelším potokem v ČR. Pramení u obce Drahouš nedaleko Jesenice a pod hradem Křivoklát se vlévá do řeky Berounky.

V LESE NAD POTOKEM HNÍZDO MÁ,
I DO MĚSTA ALE OBČAS ZALÉTÁ,
ČERVENÝ ZOBÁK JAKO JEHO BRATRANEC MÁ,
NA RYBÁCH A ŽÁBÁCH SI TAKÉ POCHUTNÁ.
JINOU BARVOU PEŘÍ SE ALE CHLUBÍ
A TAK SE TAK SNADNO NEUŠPINÍ,
JE TO TOTIŽ $\frac{\quad}{6}$.

Pták hnízdící uprostřed lesů. Velké hnízdo z klacků a větví, dobře ukryté v korunách vysokých stromů používá obvykle po mnoho let a neustále ho přistavuje. Oba rodiče se střídají v zahřívání vajec i v krmení mláďat, která se líhnou s bílým prachovým peřím. Potravu (ryby, žáby, čolci, vodní hmyz) shání na zamokřených loukách, v potocích, tůních. Je to tažný pták, ptáci táhnou vždy jednotlivě, nikdy v hejnech, přezimují v Africe. Je o něco menší než jeho bratranec a také zobákem klape jen zřídka.

6.
TEN DŮM ZA POTOKEM, TO BYL DŘÍV MLÝN
A TEN PŘED VÁMI – JEHO STODOLA.
BYL POSTAVEN JAKO JEDEN Z POSLEDNÍCH
JMENOVAL SE PROTO $\frac{\quad}{7}$.

Na území města Rakovníka dříve bývalo celkem 12 mlýnů. Mlýn na soutoku Lišanského a Rakovnického potoka byl postavený roku 1542 na obecní náklad.

7.
TEĎ PŘES HLAVNÍ SILNICI PŘEJDĚTE
A RÁZEM SE NA HRÁZI OCITNETE.
TO, CO PŘED SEBOU PŘÁVĚ VIDÍTE,
JE PŘÍRODNÍ TYRŠOVO KOUPALIŠTĚ.
NA OSTRŮVKU ROSTE STROM,
DÍVEJTE SE, PŘEMÝŠLEJTE,
JMÉNO JEHO HNED DOPLŇTE:
 $\frac{\quad}{2}$ BÍLÁ.

Tyršovo koupaliště vybudovalo v letech 1929 – 1932 město Rakovník. Tehdy bylo koupaliště otevřené na místě bývalého rybníka zaneseného v roce 1872 povodní (původní rybník tu byl už od r. 1502). Koupaliště se využívalo i v zimě. Pamětníci vzpomínají, že v roce 1960 se tady jelo mistrovství republiky v ploché dráze na ledě.

8.

AŽ SI STROM PROHLÉDNETE,
PO HRÁZI DOPRAVA SE VYDEJTE.
NA DŘEVĚNÉM MŮSTKU ZASTAVTE,
ZPÁTKY K **NOVÉMU MLÝNU** POHLEĎTE
A KDYŽ TROCHU ŠTĚSTÍ MÍT BUDETE
NAD HLADINOU POTOKA POLETÍ PRÁVĚ
TEN, KTERÝ RÁD KONĚ PASE

— — — — — 10 — — — — — 5 — — — — — .

Nápadně černobíle zbarvený pták s dlouhým úzkým ocasem, kterým neustále pohupuje nahoru a dolů (někdy se mu proto lidově říká „třasořitka“). Potravu (hmyz) nejčastěji sbírá na březích vod. Hnízdiště vybírá samec, který se na něm objevuje o 1–2 týdny dříve než samice. Hnízdo je v přírodních i umělých výklencích a polodutinách. Mláďata jsou krmena oběma rodiči.

9.

ZA MOSTEM DOLEVA PODÉL POTOKA,
ODTEĎ VÁS BUDE PROVÁZET
STARÁ NAUČNÁ STEZKA
POD STÍNEM STROMŮ UKRYTÁ.

Lišanský potok je největším přítokem Rakovnického potoka. Je dlouhý asi 19 km. Z rybích druhů jsou zde zastoupeni zejména jelec tloušť, okoun říční a hrouzek obecný.

PŘEKROČTE PO LÁVCE LIŠANSKÝ POTOK,
2 RYBNÍKY A 4 TŮNĚ SE ZDE ROZLÉVAJÍ.
ČISTŠÍ VODU DÍKY NIM V TYRŠÁKU MAJÍ.
JE STEJNÁ, NA JAKÉ DVA VODNÍ PTÁCI PLUJÍ.

PRVNÍ JE BÍLÝ - JAKO SNÍH ČERSTVĚ NAPADLÝ,
JEDNA LÁSKA MU PRÝ NA CELÝ ŽIVOT VYDRŽÍ.
DLOUHÝ ŠTÍHLÝ KRK, ZOBÁK ZDOBÍ ORANŽOVÁ,
JE TO _ _ _ _ _ .

15

Jeden z největších českých ptáků. Nijak výrazně se po celý rok neozývá, výjimkou jsou pouze hvízdavé zvuky, které vydávají křídla za letu a syčení vydávané na obranu teritoria a obvykle doprovázené esovitým prohýbáním krku a máváním křídel. Létá s pomalými údery křídel a nataženým krkem. Samci se od samic liší mohutným černým hrbolem na kořeni zobáku. Živí se vodními rostlinami rostoucími ve vodě a na březích rybníků nebo řek. Tam si také staví velké hnízdo. Šedivě zbarvená mláďata jsou nekrmivá, již druhý den po vylíhnutí umějí plavat, rodiče je ale často vozí na zádech.

10.

DRUHÝ JAKO ŠPINAVÝ OD POPELA VYPADÁ,
PRO BRODĚNÍ DVĚ DLOUHÉ NOHY MÁ,
K OBĚDU SI NA RYBCE RÁDA POCHUTNÁ

— — — — —
16

Velký pták, který dokáže často dlouhé minuty stát nehnutě na jednom místě, a teprve, když spatří kořist (hlavně ryby ale i žáby, myši, hmyz), rychle natáhne krk a uchopí ji. Hnízdí v koloniích, nejčastěji v korunách vysokých stromů, nejraději na ostrůvcích, ale také v rákosí u všech typů vod. Při letu má krk esovitě prohnutý a nohy natažené.

11.

ASFALTOVÁ CYKLOSTEZKA VÁS POVEDE KUPŘEDU,
NEDÍVEJTE SE VŠAK JEN NA ZEM ALE I NAHORU,
AKROBATICKE KOUSKY PŘEDVÁDÍ JAKO V CIRKUSU
ALE **POCHOPTE**, I NEJVĚTŠÍ PROFÍK SE NĚKDY V LETU
PROSTĚ... PROSTĚ... **ZAMOTÁ**.

TÍMTO OBRATNÝM LETCEM JE — — — — —
12 17

Dravec, kterého poznáme podle typického letu nízko nad terénem. Při námluvách samec v letu předvádí akrobatické kousky, vystoupá vysoko do oblak a pak se snáší dolů za družkou. Pro hnízdění si vybírá rákosové porosty v blízkosti vody, tam si také na zemi staví hnízdo. Při zahřívání vajec samec samici nestřídá, ale po celý měsíc sezení na vejcích i po vylíhnutí mláďat jí přináší potravu (hlodavci, ryby, ptáci). Je to tažný pták, zimuje v Africe nebo jižní Evropě.

TEĎ SE CHVÍLI PROJDETE,
AŽ K LAVIČCE A K ODPOČINKOVÉMU MÍSTU DOJDETE.

12.

KAŽDÝ LES POTŘEBUJE SVÉHO DOKTORA
I TADY JEDEN V DUTINĚ STROMU ŽIJE.
PODLE BÍLÉHO PLÁŠTĚ JEJ VŠAK NEPOZNÁTE,
V ČERNÉM S ČERVENOU ČEPIČKOU POLETUJE
A POD JMÉNEM MUDR. — — — — — ORDINUJE.

14

Samec a samice se od sebe liší velikostí červené čepičky – samec má červené celé temeno hlavy, samice má jen velkou červenou skvrnu v týle. Silným zobákem si vytesává hluboké hnízdní dutiny, nejraději ve starých bucích a borovicích ve smíšených lesích. Jeho dutiny ke hnízdění využívají i další ptáci. Živí se dřevokazným hmyzem.

ABY NÁS TI PTÁCI POŘÁD DOKOLA NENUDILI,
MRKNĚTE NA ŽIVOČICHY A ROSTLINY
NA ZELENÉ INFORMAČNÍ TABULI.
MOTÝLY, ŽÁBY, HADY TU NAJDETE
TAKÉ NA VŠELIJAKÉ KYTKY KOUKNĚTE.

PAK ROZLUČTE SE S CYKLOSTEZKOU - UŽ NAPOŘÁD,
ČEKÁ VÁS TOTIŽ DLOUHÝ KOPEC – NEŘÁD.
PO MOSTĚ NA DRUHÝ BŘEH PŘES POTŮČEK,
PAK NAD HLAVOU MOŽNÁ ZADRNCÁ MOTORÁČEK
A ASFALTKOU RYCHLÝM KROKEM - AŽ NA KOPEČEK.
ROVNĚ ZA NOSEM A RADŠI SE MOC NEOHLÍŽEJTE,
„NA SPRAVEDLNOSTI“ SE TO TU NAZÝVÁ TAJEMNĚ.
TEĎ SE TU VZDUCHEM LINE JEN VŮNĚ PÁRKU
DŘÍVE TU VŠAK ZLOČINCE VĚŠELI NA PROVÁZKU.

13.

A TEĎ POZOR - VLEVO HLEĎTE!
ZA ZATÁČKOU ŠKOLNÍ HŘIŠTĚ A ZAHRADU UVIDÍTE.
ZHOUNOUT, SKLOUZNOUT, ODPOČINOUT...
NAKONEC VŠECHNY PTAČÍ BUDKY SHLÉDNOUT.

Budky vyrobili žáci naší školy a v parku je rozmístili ve spolupráci s ornitology. Hnízdit mohou ptáci i na školní zahradě, kde jsou vysazené keře, jejichž plody ptákům chutnají.

NEBYL DNES NÁHODOU NĚKDO DOMA?
BYDLÍ TU S MODRÝM ČEPCEM SLEČNA
A JEJÍ ROZČEPÝŘENÝ KAMARÁD
„ČIMČARARA ČIM ČIM ČIM“ SKÁČE POŘÁD.

NĚKDY SE UČEŠE I TENHLE PTÁČEK
A VYZVE PARÁDNICI NA TANEČEK:

„VZAL VRABEČEK NA TANEČEK SÝKORKU,
MĚLI SPOLU JEDNO SÓLO NA DVORKU.

— — — — — SAMÉ SKOKY,
1

— — — — — ZAS KROKY,
3

NEŠLO JIM TO DOHROMADY NA DVORKU.“

Nejrozšířenější pták na světě, který žije v těsné blízkosti člověka a jeho dlouhodobé soužití s člověkem se odráží i v mnoha příslovích. Staví si většinou neúhledná hnízda na různých místech, v budkách, často se zmocňuje i hnízd jiných druhů ptáků. Potravu hledají na zemi, kde se pohybují krátkými poskoky. Dospělci se živí semeny, bobulemi, ovocem, zelenými částmi rostlin, příležitostně i odpadky z domácností, mláďata ale krmí převážně drobným hmyzem.

Modro-žlutě zbarvený pták, který potravu sbírá hlavně na stromech a keřích (často se přitom zavěšuje na větvičky bříškem vzhůru) a v zimě často na krmítkách. Ptáci hnízdící v ČR jsou částečně tažní – na jih táhnou ti mladí, starší se po celý rok zdržují na jednom místě. Samice staví hnízdo v dutinách stromů nebo hnízdních budkách, sama také sedí na vejcích. Samec jí během sezení přináší potravu (hmyz). Mláďata jsou krmena oběma rodiči a setrvávají s nimi i během první zimy.

14.

ALEJÍ Z KOPCE DOLŮ ZVESELA POKRAČUJTE,
AŽ POD BENZÍNKOU BAREVNÉ OBRÁZKY
NA ŠEDÉ ZDI NAJDETE
A TO, JAK SE JMENUJI,
SE KONEČNĚ DOVÍTE
(I KDYŽ TŘEBA NÁHODOU TAJENKY LUŠTIT NEUMÍTE).

TEĎ UŽ VÍTE, JAK SE TU ŽILO KDYSI.
NA KRUHÁČI PŘEJDETE PŘES SILNICI
A KOUSEK ZA KRUHOVÝM OBJEZDEM
UŽ VIDÍTE PRAŽSKOU BRÁNU S MUZEEM.
ODTUD JSTE PŘED CHVÍLÍ VYCHÁZELI,
MY JSME TAM PRO VÁS ODMĚNU PŘIPRAVILI.
A JESTLI JSTE CESTOU ZVÍŘAT VIDĚLI MÁLO,
NAVŠTÍVIT MUZEUM BY ZA TO URČITĚ STÁLO.

TAJENKA:

JSEM

1 2 3 4 5 6 7 8

V RAKOVNÍKU ALE DNES UŽ NEŽIJÍ.
ABYSTE MĚ MOHLI V PŘÍRODĚ DOOPRAVDY POTKAT, JE POTŘEBA SE STARAT O

9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Na jaře 2018 společně vytvořili žáci SŠ, ZŠ a MŠ Rakovník, p. o. v rámci projektu

Tajný život města

s podporou následujících organizací:

